

Глухов Микита Олексійович

аспірант,

ПВНЗ «Європейський університет», м. Київ

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-9330-3012>

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-484-2-4>

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ

Актуальність дослідження стану та тенденцій розвитку суб'єктів ринку телекомунікаційних послуг в Україні обумовлено необхідністю виявлення ключових закономірностей та динаміки змін у галузі, що визначають її подальший розвиток. Дослідження динаміки кількості діючих суб'єктів господарювання у сфері інформації та телекомунікації у 2019–2025 рр. є ключовим для оцінки загального стану галузі, її конкурентного середовища, впливу зовнішніх чинників та прогнозування подальшого розвитку. Отримані результати можуть бути використані як для формування державної політики, так і для бізнес-стратегій окремих компаній, які працюють у сфері телекомунікацій.

Загальний аналіз динаміки вказує на поступову зміну структури ринку телекомунікацій: скорочення кількості суб'єктів у провідному та безпровідному сегментах може бути результатом технологічної консолідації, автоматизації процесів, виходу малих підприємств та укрупнення гравців. Окрім того, відзначається значний вплив макроекономічних факторів, глобальної цифрової трансформації та потреби у масштабних інвестиціях для забезпечення конкурентоспроможності на ринку телекомунікаційних послуг [1].

У контексті моніторингу розвитку суб'єктів ринку телекомунікаційних послуг важливо зазначити, що, окрім мобільних операторів, значну роль відіграють інші учасники галузі. До них належать постачальники бездротового зв'язку, провайдери пакетного телебачення, інтернет-провайдери та інші телекомунікаційні компанії різного масштабу. Вони забезпечують доступ до Інтернету для населення, бізнесу та установ, надаючи технічні

можливості для підключення до глобальної мережі. Це дозволяє користувачам здійснювати комунікацію, отримувати освіту, розважатися, працювати та виконувати інші завдання. Серед послуг, які вони надають, можна виділити домашній Інтернет, мобільний зв'язок, передачу даних, веб-хостинг, хмарні сервіси та інші технології, що інтегруються у повсякденне життя та бізнес-процеси.

Станом на початок 2024 року в Україні було зареєстровано близько 3,5 тисяч інтернет-провайдерів. Проте, після змін у податковому законодавстві, зокрема анулювання спрощеної системи оподаткування для провайдерів, зареєстрованих як фізичні особи-підприємці, близько третини з них припинили свою діяльність. Найбільше відмов від діяльності зафіксовано в Києві та області (156 компаній) та у Черкаській області (108 компаній) [2].

У періоди кризових ситуацій, таких як війна або пандемія, роль інтернет-провайдерів набуває особливої ваги. Інтернет стає критично важливим засобом для отримання актуальної інформації, підтримки зв'язку з близькими, організації дистанційної роботи та вирішення численних соціально-економічних питань. Під час зимових відключень електроенергії не всі провайдери могли забезпечити своїм абонентам доступ до мережі, що призвело до масової міграції користувачів до компаній, які продовжували надавати послуги навіть за відсутності електропостачання. Ці блекаути змусили провайдерів інвестувати в енергоефективні технології та резервні джерела живлення. Ті, хто зміг забезпечити стабільний зв'язок під час відключень, отримали значний приріст нових абонентів.

У 2022 році телекомунікаційна галузь України зіткнулася з безпрецедентними викликами, спричиненими повномасштабним вторгненням Російської Федерації. Незважаючи на значні пошкодження інфраструктури, оператори мобільного зв'язку та інтернет-провайдери продемонстрували стійкість та адаптивність, активно працюючи над відновленням та модернізацією мереж. Зокрема, було пошкоджено 25% фіксованих мереж та понад 4 тисячі базових станцій мобільного зв'язку, що вимагало негайних дій для забезпечення безперервності послуг [3].

У відповідь на ці виклики, компанії посилили зусилля щодо вдосконалення інфраструктури та розробки стратегій розвитку. Одним із ключових напрямків стало впровадження пасивних оптичних мереж (PON), які забезпечують енергонезалежність та підвищену стійкість до перебоїв електропостачання. Це дозволило забезпечити стабільний доступ до інтернету навіть у складних умовах.

Крім того, значну роль у підтримці зв'язку відіграло впровадження технології Starlink від SpaceX. До березня 2023 року Україна отримала щонайменше 42 тисячі терміналів Starlink, які були використані для забезпечення інтернет-з'єднання в критичних умовах, особливо в регіонах з пошкодженою інфраструктурою [4].

Попри виклики, телекомунікаційні компанії України продовжують розробляти стратегії розвитку та співпрацювати з іншими бізнесами для підвищення операційної ефективності. Розуміння динаміки майбутніх змін та адаптація до нових умов дозволяють організаціям швидше розвиватися та забезпечувати якісні послуги зв'язку для населення.

У 2022 році українські технологічні компанії почали активно використовувати можливості метавсесвіту. Зокрема, компанія Roosh організувала кілька заходів у віртуальному просторі, об'єднуючи понад 100 учасників з різних куточків світу. Ці віртуальні зустрічі тривали понад 4 години у 3D-просторі, що підкреслює потенціал метавсесвіту для бізнесу, особливо в умовах, коли співробітники розташовані в різних країнах.

У сучасному телекомунікаційному секторі спостерігається зростаюча інтеграція фінансових технологій (фінтех), що відкриває нові можливості для операторів зв'язку. Зокрема, компанії можуть надавати клієнтам інноваційні фінансові рішення, забезпечуючи швидкі та зручні способи оплати. Фінтех на B2B-ринку все частіше розглядається як інфраструктурний рівень, на основі якого створюються нові продукти та послуги. Ця тенденція, відома як вбудоване фінансування, значно розширює ринкові можливості у 2023 році.

Для телекомунікаційних компаній розвиток фінтех-напряму є перспективним з кількох причин. По-перше, оператори

можуть надавати послуги фінансовим установам. Наприклад, банки використовують системи оцінки кредитоспроможності позичальників (скоринг), які підключаються через API.

По-друге, на перетині фінансових технологій та телекомунікацій оператори можуть розвивати нові послуги для своїх абонентів. Наприклад, надавати можливість оплачувати комунальні послуги або купувати квитки на кіносеанси безпосередньо з мобільного рахунку. У найближчі роки постачальники мобільного зв'язку будуватимуть власні екосистеми, які включатимуть банківські послуги. Таким чином, інтеграція фінансових технологій у телекомунікаційний сектор сприяє створенню нових продуктів та послуг, підвищуючи зручність та швидкість фінансових операцій для клієнтів, а також відкриває додаткові джерела доходу для операторів зв'язку.

У 2023 році телекомунікаційні компанії продовжують активно впроваджувати оптоволоконні технології, що забезпечують високошвидкісний та надійний доступ до Інтернету. У сучасному телекомунікаційному секторі спостерігається зростаючий інтерес до впровадження технології фіксованого бездротового доступу (FWA), особливо на базі мереж п'ятого покоління (5G). Цей підхід дозволяє надавати широкосмуговий інтернет-доступ у приміських та сільських районах, де прокладання та обслуговування оптоволоконних ліній є економічно невигідним.

В Україні, попри виклики, спричинені війною, телекомунікаційні оператори продовжують розвивати мобільні мережі. Технологія 5G також сприяє розвитку мобільних периферійних обчислень (Mobile Edge Computing, MEC), які розширюють можливості хмарних сервісів для бізнесу. Основна ідея MEC полягає в обробці даних на локальних серверах, розташованих поблизу користувачів, що забезпечує швидший запуск нових послуг та зменшує затримку обробки даних у мережі. Це сприяє розвитку розумних міст, безпілотного транспорту, телемедицини, Інтернету речей (IoT), відеострімінгу та технологій доповненої та віртуальної реальності (AR/VR). Таким чином, інтеграція 5G FWA та MEC відкриває нові горизонти для телекомунікаційних операторів, дозволяючи надавати

високошвидкісний інтернет-доступ у віддалених районах та впроваджувати передові цифрові рішення у різних сферах життя.

Моніторинг суб'єктів телекомунікаційного ринку показав, що сектор зв'язку та цифрових технологій в Україні є одним із найбільш динамічних та конкурентоспроможних. Незважаючи на макроекономічні виклики, зокрема пандемію COVID-19, військові дії та регуляторні зміни, оператори зв'язку зберігають високий рівень адаптивності, що забезпечує стабільне надання послуг та інвестиції у розвиток інфраструктури. Кількість активних суб'єктів господарювання в телекомунікаційній сфері демонструє позитивну динаміку, що свідчить про відносну стійкість ринку навіть в умовах невизначеності.

Список використаної літератури:

1. Галан Л. В., Смоляр Ю. Ю. Інноваційні тенденції розвитку телекомунікаційного ринку України на прикладі провідних компаній. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-46>

2. Ночвіна І. О. Цифровізація економіки: можливості та основні загрози. *Збірник наукових праць ХНПУ імені Г.С. Сковороди «Економіка»*. 2021. Вип. 19. С. 90–97. URL: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/economics/article/view/3678>

3. Мороз В. М., Мороз С. А. Ризик-менеджмент: навч. посібник для студ. Харків : НТУ «ХП», 2018. 140 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/39143/1/Book_2018_Moroz_Ryzyk_menedzhment.pdf

4. Виноградова О. В. «Принципи ефективного управління ризиками на підприємствах телекомунікацій». *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2024. № 1. DOI: <https://doi.org/10.31673/2415-8089.2024.010001>

5. Перерва О., Мехович С., Кобелева Т., Савченко О., Крамської Д. Моделювання економічної ефективності процесу управління стратегічними змінами для формування конкурентних переваг підприємства. *Загальнодержавний науково-виробничий та інформаційний журнал «Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит»*. 2024. № 5 (195). С. 99–110.